



Vastaus Faysal Abdin ja 38 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan kirjastojen kehittämisestä

VD/10948/00.02.00.03/2016

EL-H/MV/HN/NJ

Faysal Abdi ja 38 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

"Vantaan kirjastojen kehittäminen

Vantaan kirjastot tarjoavat asiakkailleen asiantuntijapalvelut, tilat sekä mahdollisuuden käyttää Internetiä, toimisto-ohjelmia ja tietokantoja. Palveluihin kuuluu myös tiedonhaun ja tietotekniikan alkeiden opetusta sekä erilaisia tapahtumia kaikenikäisille. Asiakkaat tulostavat myös erilaisia asiakirjoja.

Lain mukaan yleisten kirjastojen tehtävänä on "edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen sekä elinikäiseen oppimiseen.

Esitän, että

- Tehdään selvitys Kirjastojen henkilöstön riittävydestä ja lisätään tarvittavat henkilöstö resurssit.
- Vantaan kirjastojen ATK-laitteet päivitetään nykytasolle ja kirjastoihin tulisi silppurit.
- Selvityksessä on tehtävä yhteistyössä henkilökunnan kanssa.

Kirjastoja Vantaalla:

- Hakunilan kirjasto
- Hiekkaharjun kirjasto
- Kirjastoauto
- Koivukylän kirjasto
- Lumon kirjasto
- Länsimäen kirjasto
- Martinlaakson kirjasto
- Myyrmäen kirjasto
- Pointin kirjasto
- Pähkinärinteen kirjasto
- Tikkurilan kirjasto"

Kaupunginvaltuusto 12.12.2016 § 25

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Sivistystoimen toimiala toteaa vastauksena aloitteeseen seuraavaa:

Osaavat vantaalaiset ovat elinkeinoelämän, työllisyyden ja hyvinvoinnin perusta. Kirjasto on aktiivisesti mukana varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukion uusissa opetussuunnitelmissa kumppanina. Vantaan kymmenen kirjastoa, kaksi kirjastoautoa ja laaja verkkopalvelu tarjoavat monilukutaidon, tietoyhteiskunnan olennaisimman taidon tueksi apua, välineitä ja sisältöjä koululaisten ja opiskelijoiden lisäksi kaikille muillekin väestöryhmille ikään, kielitaitoon tai koulutustasoon katsomatta.

Eduskunta on 20.12.2016 hyväksynyt hallituksen esityksen uudeksi kirjastolaiksi HE 238/2016. Lain on tarkoitus astua voimaan 1.1.2017. Uusi Laki yleisistä kirjastoista (6§) säättää yleisen kirjaston tehtäväksi seuraavaa:



Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Yleisellä kirjastolla voi olla 1 momentissa mainittujen tehtävien lisäksi valtakunnallinen kehittämistehtävä, alueellinen kehittämistehtävä ja erityinen tehtävä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Vantaan kaupunginkirjaston kymmenen toimipistettä ovat avoinna yleisölle hyvin laajasti. Lisäksi kirjastoauto palvelee lähes sadalla pysäkillä. Pointin kirjasto on avoinna vuoden jokaisena päivänä klo 07.00 – 22:00. Myös Tikkurilan kirjasto on avoinna seitsemänä päivänä viikossa koulujen toiminta-aikana. Suurimmat kirjastot aukeavat yleisölle arkisin klo 8:00 ja ovat avoinna iltakahdeksaan.

Vantaan kirjastoissa on päivittäin n. 6000-7000 kävijää, vuodessa yhteensä n. kaksi miljoonaa. Merkittävä osa kävijöistä on lapsia. Asiakirjojen hävittämiseen tarkoitettujen laitteiden hankintaa on kirjastoissa jo aiemmin arvioitu, ja todettu, että suuren kävijämäärän vuoksi laitteiden olisi oltava tehokkaita, ammattikäyttöön tarkoitettuja laitteita. Tehokkuuden kääntöpuolena on, että ne ovat myös erittäin vaarallisia pienten lasten ulottuvilla. Myöskään ilkeiden mahdollisuutta ei voida sulkea pois. Koska silppurin tarjoaminen asiakkaiden käyttöön sisältää huomattavia riskejä, muttei kuitenkaan ole lain edellyttämä palvelu, on niiden hankinnasta pidättäydytty.

Kaikissa kirjastoissa niiden koosta riippumatta on yleisölle ilmaiseksi tarjolla tiloja yksin tai ryhmässä työskentelyyn ja opiskeluun. Kirjastoissa on yhteensä n. 150 tietokonetta asiakkaiden käytössä. Kaikissa on internet-yhteys ja keskeisimmät toimisto-ohjelmat kuten tekstinkäsittely ja taulukkolaskenta. Kaikissa kirjastoissa on tulostus- ja kopiointimahdollisuus. Useimmissa kirjastoissa on ilmaiseksi käytettävissä myös skannaukseen ja muun aineiston digitointiin sekä kuvan-, äänen ja videon käsittelyyn tarkoitettuja tietokoneita ja laitteita ohjelmistoinen. Käyttäjät saavat aina halutessaan opastuksen laitteiden käyttöön.

Asiakkaiden käytössä olevat tietokoneet ovat kaupungin tietohallinnon valitsemia, hankkimia ja ylläpitämiä. Kirjastolla ei ole erillistä talousarviota asiakaskoneiden hankintaan, ja toimialojen työnjaon perusteella ao. laitteita kehittää tietohallinto. Sekä kirjasto että laitteiden käyttäjät ovat pääsääntöisesti laitteisiin ja ohjelmistoihin tyytyväisiä, samoin laitteiden määrään.

Kirjastoissa annetaan opastusta, järjestetään kursseja sekä pidetään muita tapahtumia, joilla pyritään opastamaan tieto- ja viestintätekniikan käyttöä jokaiselle siten, että osallistujien valmiudet ja kyky omaksua uusia asioita otetaan huomioon. Tällaisia tilaisuuksia järjestetään paitsi erilaisille väestöryhmille, myös yrittäjille ja yrityksille liiketoiminnan tarpeita ajatellen. Kaupunginkirjastolla on erityinen pedagoginen yksikkö tällaisten opastusten suunnittelua ja kehittämistä varten.

Vantaan kaupunginkirjasto toimii valtuuston päättämän talousarvion mukaisesti. Vantaan kaupunki käyttää kirjastotoimintaan vuodessa n. 40 euroa asukasta kohti. Koko maan kuntien keskiarvo on 58 euroa/asukas, Helsinki käyttää Vantaaseen verrattuna kirjastoonsa 50 % enemmän rahaa (61 euroa/asukas), Espoo lähes 100 % (79 euroa/asukas). Henkilöstömenot ovat kirjastojen suurin yksittäinen menoerä.

Vantaan kaupunginkirjaston määräraha asukasta kohti on maan alhaisimpia, mutta tiiviin kaupunkirakenteen, Helmet-kirjastojen yhteistyön sekä kirjaston uuden johtamisjärjestelmän ja digitalisoitujen prosessien myötä sekä henkilöstön että käyttäjien tyytyväisyys on useana vuonna peräkkäin parantunut.

Hiljattain valmistuneen Kaupunki- ja kunta palvelututkimus (Kapa) 2016:n mukaan Vantaan asukkaat ovat hyvälaatuisen juomaveden jälkeen kaupungin kaikista palveluista tyytyväisimpiä kaupunginkirjastoonsa. Tyytyväisyys kirjaston toimintaan on myös kasvanut edellisen, 2012 toteutetun tutkimuksen jälkeen.



Henkilöstölle syksyllä tehdyn Kunta10-työhyvinvointikyselyn mukaan kirjaston henkilökunnalla ei ole erityistä kokemusta työpaineiden paljoudesta, työnhallinnan puutteesta tai työmäärän lisääntymisestä. Kokemus siitä, että työpaineita olisi paljon mutta työnhallintaa vähän, on kirjastossa vähäistä: kirjastossa 7,5 % vastaajista kokee näin, sivistystoimessa 14,1 %, koko Vantaalla 17,6 % ja Kunta10-tutkimuskunnissa 22,3 %.

Vastauksena aloitteeseen toteamme, että:

- Henkilöstön riittävyyttä on arvioinut myös henkilöstö itse Kunta10-tutkimuksen avulla.
- Kirjaston nykyisellä henkilöstöllä voidaan tuottaa nykyisen kaltaisia palveluja. Mikäli palvelutasoon halutaan henkilöstömäärällä vaikuttaa, edellyttää se paitsi henkilöstökuluihin varattavan määrärahan nostoa, myös näkemystä siitä, mitä kaupunginkirjastolta odotetaan. Yksi henkilötyövuosi sivukuluineen maksaa työnantajalle n. 50 000 euroa vuodessa.
- Kaupunginkirjasto ja kaupungin tietohallinto käyvät jatkuvaa dialogia asiakkaille tarkoitettujen laitteiden määrästä ja laadusta. Nykytasoinen uudistumis- ja päivitystahti on toistaiseksi koettu riittävänä.
- Silppureiden hankinta kirjastoihin ei turvallisuus- ja vastuukysymysten vuoksi ole mahdollista.

Kaupunginhallitus 6.2.2017 § 21

Sivistystoimen toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Faysal Abdille ja 38 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- allekirjoitettu valtuustoaloite

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, ote valtuustoon

Muutoksenhaku: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kirjastopalveluiden johtaja Mikko Vainio, puh. 040 776 2495, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi